

Kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskiri

1. Seaduse eesmärk ja sissejuhatus

Käesoleva eelnõu eesmärk on tunnistada kehtetuks Eestis elavate kolmandate riikide kodanike ja kodakondsust mitte omavate isikute hääletamisõigus kohalike omavalitsuste valimistel.

Praeguse seaduse järgi võivad kohalikel valimistel osaleda ka välismaalased, kes elavad Eestis pikaajalise elaniku elamisloa või alalise elamisõiguse alusel ja kes on valimispäevaks saanud 16-aastaseks ning kelle püsiv elukoht, mille aadressiandmed on kantud Eesti rahvastikuregistrisse (edaspidi *rahvastikuregister*), asub vastavas vallas või linnas.

Kolmandate riikide hääletamisõiguse Eesti kohalikel valimistel on julgeolekuküsimus ja seda eriti Venemaa Ukraina vastase agressioonisõja kontekstis. Venemaa üheks liitlaseks selles agressioonis on ka Valgevene. Ei ole õige, et sellises olukorras võimaldab Eesti osaleda Venemaa ja Valgevene kodanikel oma kohalike omavalitsuste valimistel.

Juhul, kui kolmandate riikide kodanikel ja kodakondsust mitte omavatel Eesti elanikel on õigus osaleda hääleõigusega kohalikel valimistel, tähendab seda, et kaudselt osalevad nad läbi valijameeste ka Vabariigi Presidendi valimisel, mida ei saa samuti õigeks pidada.

Juhul, kui Eesti kodakondsust mitteomavatel Eesti elanikel ei ole hääleõigust kohalikel valimistel, motiveerib see neid eesti keelt õppima ja Eesti kodakondsust taotlema. Eesti keele ja kodakondsuse omandamine tagaks neile ka igakülgse ja täisväärtusliku võimaluse Eesti ühiskonnaelus kaasa rääkida.

Teadaolevalt ei ole kolmeteistkümnes Euroopa Liidu riigis kolmandate riikide kodanikel kohalikel valimistel hääletusõigust. Selliste riikide hulka kuulub näiteks Läti, kus kolmandate riikide kodanike osakaal elanikkonnast on suurem kui Eestis. Näiteks ei ole kolmandate riikide kodanike hääletusõigust kohalikel valimistel ka Prantsusmaal ja Saksamaal.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu paragrahviga 1 muudetakse kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse paragrahvi 5 lõiget 2 ja sätestatakse, et hääleõigus on ka nende riikide kodanikel, kes vastavad kõigile järgnevatele tingimustele:

- 1) kelle riikidega Eestil on selleks sõlmitud kahepoolsed lepingud, mis on ratifitseeritud Riigikogu poolt;
- 2) kes elavad Eestis pikaajalise elaniku elamisloa või alalise elamisõiguse alusel;
- 3) kes on valimispäevaks saanud 16-aastaseks ja kelle püsiv elukoht, see on elukoht, mille aadressiandmed on kantud Eesti rahvastikuregistrisse (edaspidi *rahvastikuregister*), asub vastavas vallas või linnas.

Seega näeb käesolev eelnõu küll ette kolmandate riikide hääletamisõiguse kehtetuks tunnistamise kohalikel valimistel, kuid võimaldab Eestis sõlmida sõbralike kolmandate riikide kahepoolseid lepinguid, mis annaksid vastastikuselt hääleõiguse kohalikel valimistel. Eelnõu kohaselt kuuluksid sellised lepingud ratifitseerimisele Riigikogu poolt.

Seadusmuudatus ei puuduta Euroopa Liidu kodanikke kelle valimisõigus jääb jõusse, kuna see on fikseeritud Euroopa Liidu aluslepingutes, mille Eesti Vabariik on ratifitseerinud.

3. Eelnõu terminoloogia

Eelnõuga ei võeta kasutusele uusi termineid.

4. Seaduse mõjud

Käesolev seadus suurendab Eesti julgeolekut.

5. Seaduse rakendamisega seotud eeldatavad kulud

Käesoleva seaduse rakendamisega ei kaasne täiendavaid kulusid.

6. Seaduse koostõla Euroopa Liidu õigusega

Käesolev eelnõu ei ole vastuolus Euroopa Liidu õigusega.

7. Rakendusaktid

Käesoleva eelnõu rakendamiseks pole vaja täiendavaid akte kehtestada.

8. Seaduse jõustumine

Seadus jõustub üldises korras.

Algatab Isamaa fraktsioon

21.02.2024. a.

Helir-Valdor Seeder
Isamaa fraktsiooni esimees